

Praktiska regler

Dessa praktiska regler omfattar många typer av produkter som säljs som hemelektronik. Det kan till exempel gälla mobiltelefoner, surfplattor, laptops, datorer, TV, projektorer, kameror, ljudprodukter, wearables. Vissa kapitel nedan rör specifika produktgrupper och då anges det särskilt.

Nya produkter kan i vissa fall bytas istället för att repareras.

En reparation får normalt inte ta mer än tre veckor från det att produkten lämnats in i butik. En reparationstid på längre tid kan dock accepteras om konsumenten fått en låneapparat som tillgodoser konsumentens behov under reparationstiden.

Normalt är det acceptabelt med endast två reparationsförsök av samma tekniska fel – vilket kan kräva att produkten undersöks en tredje gång.

Byte av en del av produkten räknas som ett reparationsförsök.

Produkter i behov av reparation kan lämnas in till den butik där den är köpt. Konsumenten rekommenderas dock att i första hand kontakta leverantörens kundtjänst för att avhjälpa enklare fel och därmed undvika produkten skickas in till verkstad för reparation i onödan.

Vid hävning skall nyttoavdraget beräknas enligt en avräkningstid på fem år eller, om produkten har ett mindre värde, på tre år.

Om konsumenten inte hämtar ut en produkt som lämnats för kostnadsförslag har butik eller verkstad rätt att kräva ersättning för förslaget, samt skrota eller sälja produkten tre månader efter att konsumenten uppmanats att hämta produkten. Säljaren har ansvaret för att konsumenten tagit emot uppmaningen, t.ex. via rekommenderat brev.

Vid användande av tillbehör och förbrukningsprodukter som inte är rekommenderade av tillverkaren, kan produktens funktion inte garanteras.

Mjukvaruuppdatering

I stort sett alla bild och ljudprodukter har idag möjlighet att bli uppdaterade genom nedladdning av ny mjukvara via Internet. I normalt underhåll ingår rutinmässig uppdatering av produktens programvara. Då den senaste mjukvaran är en förutsättning för att kunna göra en korrekt bedömning av produktens funktion, ska konsumenten tillse att produkten är uppdaterad innan kontakt tas med butik, support eller serviceverkstad.

Fabriksåterställning

De allra flesta hemelektronikprodukter har en återställningsfunktion som bör användas då den inte fungerar som förväntat. Den funktionen raderar eventuella egna felaktiga inställningar så att en ominstallation blir korrekt från grunden.

Batterier

Det är många saker som påverkar hur man upplever ett batteris livslängd och kapacitet. I de flesta fall är det inte själva batteriets egenskaper som gör att batteriets kapacitet upplevs som dåligt, utan snarare produktens funktionalitet samt hur man använder produkten.

Batterier, samt inbyggda batterier, är förbrukningsdelar som inte alltid omfattas av produktgarantin. Enligt Konsumentköplagen gäller dock att säljaren under de första sex månaderna ska visa att upplevd kapacitetsbrist inte är ett ursprungligt fel.

Konsumenten ska alltid göra en fabriksåterställning samt en uppdatering av programvaran innan en produkt lämnas in till butiken i de fall konsumenten upplever dålig batterikapacitet. Detta brukar lösa de flesta problem då installerade funktioner (appar) kan vara dåligt programmerade och dra mycket energi, vara i konflikt med varandra eller hänga sig.

Skärmen är en av de faktorer som påverkar batteritiden mest, se till att ställa in så låg ljusstyrka som möjligt. Ställ ned tiden för hur länge mobilen ska vänta med att släcka skärmen vid inaktivitet. Genom att välja en mörk (helst svart) bakgrundsbild kan mycket ström sparas.

Möjligheten att ansluta till trådlösa nätverk (Wifi/Bluetooth) är standard i mobiler idag. Att ha Wifi eller Bluetooth på konstant drar däremot mycket batteri, se till att stänga av Wifi och Bluetooth när telefonen inte är ansluten till ett trådlöst nätverk.

Att använda mobilen som navigator är smidigt, men funktionen är väldigt strömkrävande. Kom därför ihåg att avsluta navigator-applikationer när de inte används. Samma sak gäller liknande appar som använder positioneringstjänster (t.ex. träningsappar).

Genom att sänka frekvensen på hur ofta telefonen ska leta efter ny information, t.ex. få nya mail och uppdateringar från sociala medier, går det att spara mycket batteritid.

Dagens Litium-jon eller Li-polymer batterier behöver inte laddas ur helt innan de laddas upp på nytt. Till skillnad från äldre, har den här batteritypen ingen minneseffekt som kan försämra batteriets prestanda. Batteriet kan laddas upp flera hundra gånger innan det behöver bytas ut. Det går utmärkt att ladda ur dem exempelvis till 50 % och sedan ladda upp dem igen, de behöver heller inte laddas upp fullt varje gång, utan det går bra att koppla dem till en laddare för att snabbt få lite extra laddning i batteriet.

Det finns dock många andra faktorer som kan påverka batteriets livslängd. Använd enbart batterier och laddare som är rekommenderade av tillverkaren, ta inte isär eller kortslut batteriet. Underhållsladda batteriet om det inte har använts under en längre tid, det ger bättre prestanda. Förvara inte batteriet i varma eller kalla miljöer, det kan försämra batteriets prestanda. Se till så att inga vassa föremål som ett husdjurs tänder eller klor kommer i kontakt med batteriet. Det kan medföra kortslutning och risk för brand.

Operativsystem – t.ex. i dator/mobiltelefon/surfplatta

Innan installation av en ny version av operativsystemet sker, bör kompatibiliteten med produkten kontrolleras. Anledningen till det är att nya funktioner i ett operativsystem kan ha tillkommit som inte fanns tillgängliga när produkterna, eller anslutna produkter, tillverkades. Det innebär att produkten inte kan utnyttja de nya funktionerna eller helt sluta fungera. Det kommer ofta uppdateringar, men det kan inte garanteras.

Nätverk

Då många av dagens produkter kopplas in i nätverk förekommer det en hel del frågeställningar rörande inkoppling och hos vem ansvaret ligger om det inte fungerar som förväntat. Normalt så ligger problemet i det lokala nätverket med felaktiga inställningar som gör att vissa produkter inte fungerar. Det är viktigt att utesluta felaktigheter av sina egna nätverksinställningar innan kontakt tas med support och serviceverkstad då de har svårt att hjälpa till med support på nätverksprodukter av andra fabrikat. I det fall en produkt lämnas in för reparation där felet ligger i det egna nätverket så kommer undersökningsavgiften att debiteras kund.

När det gäller uppkopplingsproblem med trådlösa nätverk är det inte ovanligt att andra trådlösa nätverk ligger på samma kanal (frekvens) som stör ut varandra. Många routrar har en funktion inbyggd där man väljer kanal för att minska dessa problem.

Det är viktigt att komma ihåg att andra produkter som använder trådlös teknik även kan störa nätverket. Exempel på det är mobiltelefoner (och trådlösa telefoner), trådlösa larm etc. Vid problem kan det vara lämpligt att koppla ur andra trådlösa enheter för att utesluta dem. Genom att prova att ansluta produkten med en kabel kan eventuellt en felkälla uteslutas (den trådlösa anslutningen).

HDMI kommunikation

HDMI finns i olika versioner från 1.0 som kom år 2002 och år 2017 uppe i 2.1. Versionerna ändras eftersom utvecklingen går framåt och skillnaderna är specifikationer för hantering av ljudformat, bildformat och handhavandefunktioner. Äldre versioner stöder inte alla nya format.

Den video- och ljudsignal som skickas via både HDMI och DVI-kablar är kopierings-skyddad enligt HDCP. HDCP står för High-Bandwidth Digital Content Protection. Det finns olika standarder och versioner. Vissa produkter kan ha problem med ljud eller bild när den är ansluten och använder HDCP/HDMI, trots att alla produkter uppfyller standarden.

Konsumenten kan försöka med följande för att avhjälpa problematiken: Ta ut HDMI-kontakten, och sätt in den igen, prova att experimentera med att sätta på TV och kringutrustning i olika ordning eller prova med en annan HDMI-kabel.

Anslutning av andra enheter via kabel

Extra försiktighet krävs vid anslutning av andra produkter, t.ex. laddare, kommunikationskabel, dockningsstation etc. då de inte sällan utsätts för yttre åverkan som kan skada kontakten. Om anslutningen fungerade vid leverans och slutar fungera senare så rör det sig nästan i samtliga fall av handhavandefel som inte täcks av garanti.

Ljudnivå

All elektronik låter mer eller mindre beroende på produkt. Nivåerna för dessa ljud kan påverkas av yttre faktorer, som placering och material på bord, väggar tak m.m. Elektriska produkter behöver ibland kylning med fläktar för att fungera korrekt. Blir en apparat för varm kan livslängden påverkas negativt. Följ bruksanvisningen för handhavande/placering samt sorj för god ventilation. Koppla inte ur fläkt eller täpp till ventilationshål på produkten. Uppstår fel på produkten på grund av detta gäller inte garantin.

Energiförbrukning

För en del hemelektronikprodukter kan den faktiska energiförbrukningen inte mätas med billiga mätinstrument ("Energimätare"). Anledningen är att vissa nätdelar använder olika sorters teknik. För att få ett korrekt värde krävs det speciella mätinstrument.

Professionell användning

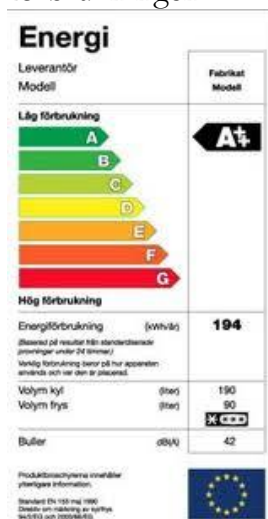
Generellt kan man säga att konsumentprodukter inte är tillverkade för användning för professionellt bruk då det ställs betydligt större krav på produkten rörande exempelvis slitage. Dessutom är konsumentköplagen inte tillämplig vid handel mellan företag.

Skrotning av produkt

Hemelektronik betraktas som vanligt elektronikskrot och som privatperson kan man kostnadsfritt lämna den till det kommunala återvinningssystemet eller butiken.

Miljö

Miljömärkning anger hur miljövänlig vissa produkttyper är i fråga om energiförbrukning. Många produkter har också ett energisparläge som kan aktiveras för att ytterligare minska förbrukningen.

Praktiska regler för TV

TV-skärm

Det finns olika tekniker för bildvisning bland annat LCD, Plasma, OLED och Quantum Dot. Det finns också nya standarder för bildvisning, t.ex. Ultra HD (UHD/4K) och HDR (High Dynamic Range) Var noga med att utvärdera olika varianter mot egna krav för att hitta bästa alternativet.

Projektorer

Driftstiden kan variera mellan lampor av samma typ. Generellt sett går dock ljusstyrkan ned med tiden samtidigt som risken för att lampan plötsligt skall gå sönder ökar. Kraven på lamporna är mycket höga, de ska ge kraftigt ljus under lång tid och med en definierad färgtemperatur. Detta ger relativt hög kostnad för en lampa. Det finns även projektorer med LED eller laserbelysning (eller en kombination av båda).

Projektorns lampa och elektronikkomponenter kräver kylluft som tas från den omgivande luften. Följ instruktionerna om hur projektorn ska stängas av. Kyl luften filtreras innan den går in i projektorn och med tiden sätts filtret igen av damm och måste därför rengöras regelbundet för att luftflödet ska vara tillräckligt. Rengöring är ej att betrakta som reparation.

Ej fungerande pixlar

Trots dagens avancerade tillverkningsteknologi kan det förekomma fel på enskilda celler, som yttrar sig i att den lilla enskilda punkten blir ljus, mörk eller felaktigt färgad. Eftersom bilden består av ett mycket stort antal pixlar (full HD har 1920x1080 pixlar och Ultra HD/4K har 3840 x 2160 pixlar). Av den anledningen kan det förekomma ett antal felaktiga punkter, innan det betraktas som ett fabriktionsfel.

Vid bedömningen av om defekta pixlar är att betrakta som störande eller ej, utgår man från hur de framträder vid ett normalt betraktningssavstånd som är relaterat till skärmens storlek samt om pixeln är släckt eller lyser. Gränsvärdena för detta är satta så att produkterna inte ska bli orimligt dyra. Det är ovanligt att pixlar går sönder under produktens livslängd.

Mura/Clouding

Ojämnheter i bakgrundsbelysningen (Mura/Clouding) kan förekomma och är normalt inte att anse som ett produktionsfel som omfattas av garantin eller reklamationsrätt. Mura/clouding ger ojämn bakgrundsbelysningen som resultat. Mura syns som lokala fläckar eller fält med suddiga konturer i bilden. Mura-liknande fenomen kan även uppstå vid yttre åverkan av panelen. För att minimera detta fenomenen rekommenderas att man optimerar bildinställningarna genom att aktivera energibesparing samt reducera bakgrunds- och ljusstyrkan.

Inställningar

Ljusstyrka, kontrast och färgmättnad används för att ställa in skärmens bild. Ljusstyrkan avgör skärmens nivå på det mörkare ljuset (svartnivå). Kontrasten justerar skillnaden i ljusstyrka mellan ljusa och mörka färgtoner. Färgmättnaden avgör hur intensiv eller stark färgen upplevs. Omgivande ljus kring bildkällan spelar en viktig roll för hur bilden kommer att upplevas och det finns en enkel anledning till detta. Svart kan bara bli så svart som skärmens yta är i det omgivande ljuset i rummet.

Operatörer

Operatörer kallas de företag som levererar signalen TV:n omvandlar till bild och ljud. Signalerna kommer fram till TV-uttaget antingen i analogt (endast i vissa kabelnät) eller digitalt format (kabel, satellit, marksänt, fiber). Om något fel uppstår; att TV:n inte hittar kanaler, kanaler försvinner etc., bör konsumenten först göra en fabriksåterställning eller ominstallation (se manual) - innan kontakt tas med butik, TV-tillverkare eller operatör. Om en produkt lämnas in för reparation och TV:n inte är behäftad med ett ursprungligt fel, kommer undersökningsavgiften att debiteras konsumenten.

Mottagning av marksänd tv

Trots en ny stor antenn så kan det fortfarande bli störningar i bilden trots att alla mätningar visar att signalstyrkan är stark. Att signalstyrkan är stark betyder inte att den är fri från störningar. Om sändare ligger nära så kan just signalstyrkan tvärtom vara ett problem och måste dämpas. Även typen av antenner fungerar olika bra i olika områden.

Faktorer som kan påverka mottagningen:

- Geografiska begränsade områden där mottagningsförhållanden generellt är svåra
- Interferenser av flera sändare;
- Störningar från mobiltelefon-nätet.

Det finns andra faktorer som kan påverka mottagningen oavsett utsändningsform:

- Antennkablar och kontakter (Det enklaste att testa är att byta antennkabeln);
- Störningar av andra elektriska produkter t.ex. trådlösa telefoner;
- Andra apparater anslutna till samma antenn-nät (speciellt i flerfamiljshus). (Testa en galvanisk avskiljare);

Störningar i kodade TV-kanaler

Det kan vara problemet med avkodningen av programkortet. Just avkodningen är väldigt komplex och ställer stora krav på att alla ingående delar som programkort, CA modul och att TV-mottagaren hanterar avkodningen korrekt.

Ljud

Senaste tekniken och trender gör skärmarna allt tunnare. Detta medför svårigheter att bygga in ett fylligt och bra ljud i produkten. Om ljudkvaliteten är viktigt finns ett antal olika lösningar i handeln, allt ifrån enklare soundbars till exklusiva hemmabioanläggningar.